

**VILNIAUS JONO BASANAVIČIAUS PROGIMNAZIJOS
POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS
MOKINIAMS TVARKA**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarka (toliau – Tvarka), skirta Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazijos (toliau – Progimnazijos) mokytojams, mokiniams ir švietimo pagalbos specialistams, darbuotojams.

2. Tvarka siekiama padėti Progimnazijos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti Progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Tvarka nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo Progimnazijoje sąlygas.

4. Tvarkeje vartojamos sąvokos:

Draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti Progimnazijoje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių sąrašas nurodomas Progimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose.

Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą.

Poveikio priemonė – Progimnazijos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję Progimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti netinkamam elgesiui kelią.

Ugdymosi vietos pakeitimas – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Progimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

SOS skambutis – direktorius, direktoriaus pavaduotojai, švietimo pagalbos specialistai, esant būtinybei, gali būti iškvięiami pagal direktoriaus patvirtintą grafiką.

5. Kitos Tvarkeje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (Žin., 1996, Nr. 33-807) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones turi būti vadovaujama Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969), Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007, Nr. 107-4379), Mokyklos

vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. 45-2121), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 (Žin., 2004, 100-3729; 2011, Nr. 99-4675), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 (Žin., 2011, Nr. 88-4220), Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396 (Žin., 2011, Nr. 97-4600), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. 145-5281), ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetingos vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II SKYRIUS

POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKymo SĄLYGOS

7. Progimnazijos darbuotojas, esant nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti Progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

7.1. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti mokinio elgesį prieš kitus mokinius, mokyklos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

7.2. pakeisti mokinio ugdymosi vietą išvedant jį iš pamokos/renginio, kai mokinys nepaiso raginimų laikytis elgesio taisyklių; Pakeitus ugdymosi vietą (ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos arba kol mokinį pasiima tėvai/globėjai/rūpintojai), mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas švietimo pagalbos specialisto.

7.3. iškviešti SOS skambučio atstovą pagal direktoriaus patvirtintą grafiką (1 priedas);

7.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus (stovėjimas tarp mokinių, stovėjimas prieš mokinį, vedimo paėmus už rankos, mokinio sulaikymas, fiziškai apribojant mokinio veiksmus):

7.4.1. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš save/kitus mokinius, mokyklos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

7.4.2. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

7.4.3. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius Progimnazijos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

7.4.4. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

7.5. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;

8. Taikant Tvarkoje numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias, aplinkybes.

9. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę turi būti nedelsiant informuojama Progimnazijos administracija, švietimo pagalbos specialistai, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai – bent vienas iš jų), taip pat, esant būtinybei, savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) Vilniaus miesto tarpinstitucinio bendradarbiavimo skyrių ar policijos įstaiga.

10. Mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir Progimnazijos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu privalu fiksuoti raštu Progimnazijos Tarnybiniame pranešime.

11. Progimnazijos darbuotojai, įtarę, kad mokinys progimnazijoje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi vadovautis Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu ir laikytis jame nurodytų veiksmų sekos.

11.1. Progimnazijos darbuotojas ir (ar) Progimnazijos vadovas ar direktoriaus pavaduotojas ugdymui atsakingas už prevencinį darbą ar socialinis pedagogas turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus, dalyvaujant kitiems progimnazijos darbuotojams, kaip liudininkams. Mokinio daiktai negali būti tikrinami jam nedalyvaujant. Paaišėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba esant būtinybei Vilniaus miesto 2-asis policijos komisariatas.

11.2. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į Progimnaziją. Jimes nesutikus atvykti ir (ar) metavykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama Vilniaus miesto 2-asis policijos komisariatas.

11.3. Kol atvyksta dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviesti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas Progimnazijos SOS skambučio atstovo. Draudžiami daiktai saugomi administracijos ar socialinio pedagogo kabinetuose. Draudžiami daiktai atiduodami tik mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams) ar Vilniaus miesto 2-ojo policijos komisariato darbuotojams.

12. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

12.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

12.2. mokinį vedant už rankos (jeigu jis to nori) arba to reikalauja ėjimas kartu su kitais mokiniais;

12.3. guodžiant mokinį;

12.4. pasveikinant mokinį;

12.5. padedant neįgaliam mokiniui;

12.6. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

12.7. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

12.8. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemones;

12.9. teikiant pirmąją pagalbą.

13. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

13.1. naudojami kaip bausmė;

13.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

13.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

13.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

14. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

15. Progimnazijos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Tvarkoje numatytas poveikio priemonės galima taikyti tik kai su tvarkos turiniu bus supažindinti Progimnazijos darbuotojai, mokiniai ir mokinių tėvai/globėjai/rūpintojai, o mokytojai apmokyti kaip tinkamai taikyti/skirti poveikio priemones.

17. Visus skundus dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo privalu nuodugnai ir operatyviai išnagrinėti teisės aktų ir Progimnazijos veiklą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka.

18. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus Progimnazija informuoja kompetentingas savivaldybės institucijas.

19. Tvarka parengta pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymą Nr. V-1268 „Dėl pritarimo rekomendacijoms dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“.

VILNIAUS JONO BASANAVIČIAUS PROGIMNAZIJOS MOKINIO NETINKAMO ELGESIO IR „SOS SKAMBUČIO“ ATMINTINĖ

1. Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazijos (toliau – Progimnazija) darbuotojas, vadovaujantis Progimnazijos poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkoje nustatytomis rekomendacijomis ir siekdamas užtikrinti Progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

1.1. klasės mokytojas taiko mokyklos psichologų rekomenduotas mokinio nusiramino technikas;

1.2. mokinio elgesiui nesikeičiant, darbuotojas gali iškviešti „SOS skambučio“ specialistus pagal 2022 metų „SOS skambučio“ pagalbos specialistų ir administracijos budėjimo grafiką, patvirtintą Progimnazijos direktoriaus 2022 m. sausio 4 d. įsakymą Nr.V-2.

1.3. mokiniui nenusiramino pakeisti mokinio ugdymosi vietą išvedant jį iš pamokos/renginio, kai nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių. Nusiramino mokinys, pamokos metu atlieka mokytojo paskirtas užduotis, prižiūrimas švietimo pagalbos specialisto;

1.4. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

1.5. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti mokinio elgesį prieš kitus mokinius, mokyklos darbuotojus, ar kitus aplinkinius asmenis;

1.6. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pašalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

1.7. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius mokyklos darbuotojo paliepiumus, jas nutraukti;

1.8. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką.

2. Apie mokiniui pritaikytas poveikio priemones informuojama Progimnazijos administracija, pagalbos šveitimo specialistai, tėvai/globėjai:

2.1. raštu fiksuojamas tarnybinis pranešimas;

2.2. informuojami tėvai/globėjai;

2.3. pagal poreikį informuojamos atitinkamos institucijos;

2.4. kalbama apie situaciją su klase, klasės tėvais/globėjais.

3. „SOS skambučio“ 3 žingsnių algoritmas:

